

Rada Polonii Świata, rola i zadania.

(Konferencja „Polonia w 25 leciu” - Warszawa 10/11/2014r.)

Zakończenie drugiej światowej wojny i nowa fala emigracji Polaków do krajów wolnego świata ożywiły idee powstania światowego Kongresu Polaków, jako wspólnoty zrzeszającej organizacje krajowe. Przywódcy organizacji polonijnych zdawali sobie sprawę, że rozproszona w świecie, prawie 17 milionowa Polonia i Polacy z Zagranicy, mogą stanowić znaczącą siłę dbającą o interesy Narodu Polskiego. Tak powstała koncepcja Rady Polonii Wolnego Świat.

Po prawie 45 latach sowieckiej dominacji, powstająca wolna i demokratyczna Polska, znalazła Polonię zorganizowaną i świadomą swej siły. Zjednoczeni i pełni zrozumienia swej roli, prężni, wpływowi i szanowani w krajach osiedlenia Polacy, poprzez swoje lokalne wpływy tworzyli skuteczne ośrodki polskiego lobbingu.

Zostało to podkreślone m.in. w propozycji KPK do zmienianego w 2000 roku statutu Rady Polonii Świata, w której Kongres zawsze odgrywał znaczącą rolę:

„W wyniku zakończenia II Wojny Światowej Naród Polski, jakkolwiek znajdujący się w obozie zwycięzców, popadł w nową niewolę, komunistyczną tym razem. Tysiące byłych żołnierzy Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie i Armii Krajowej wybrały trudny los emigranta politycznego. Powstała Emigracja Żołniersko-Polityczna, którą z czasem Kraj zaczął nazywać Drugą Wielką Emigracją. Ona to wraz z istniejącymi już stowarzyszeniami w krajach osiedlenia się, stworzyła – okalającą cały wolny świat – gęstą sieć organizacji polonijnych, które przyjęły ton Par excellence patriotyczny. Walka o niepodległość Kraju stała się hasłem naczelnym. A w obecnej chwili, mimo że już w pełni niepodległy, Kraj w dalszym ciągu polega na mocnym i zdecydowanym głosie Polonii Świata i na jej wpływach na rządy w krajach osiedlenia.

*Rada Polonii Świata w swej pracy kieruje się ponadtysiącletnią tradycją Narodu Polskiego, wynikającą z kultury łacińskiej i silnych związków z Kościołem. Jej niezmiennym zadaniem jest: **Służba Polonii Świata i Polsce**”.*

To postanie wynikające z troski o los Narodu Polskiego pozostaje dalej aktualne, w jakże innej sytuacji politycznej naszej Ojczyzny. Widocznym wyrazem tego jest znaczące zaangażowanie organizacji polonijnych w działalność Rady Polonii Świata.

Geneza powstania RPŚ.

Koncepcja powołania Światowego Kongresu Polonii powstała w 1953 roku na jednym z zebrań Rady KPK w Toronto. Dr Tadeusz Brzeziński, były konsul RP w Montrealu w latach 1938 do końca II wojny światowej, ojciec znanego i szeroko cenionego profesora Columbia University i byłego doradcy prezydenta Stanów Zjednoczonych Jimmy Cartera poruszył sprawę utworzenia światowego Kongresu Polaków. Prezes Kongresu Polonii Kanadyjskiej inż. Jaworski nawiązał kontakt z Kongresem Amerykańskim, z prezesem KPA (1944-68) Karolem Rozmarkiem. Rozmowy i wymiana listów pomiędzy KPK, KPA i prezesem Światowej Federacji Stowarzyszenia Polskich Kombatantów inż. Jarosławem Żabą z Wlk. Brytanii i innymi znaczącymi organizacjami polonijnymi krystalizowały koncepcje światowego Kongresu Polaków. W 1972 roku, Zarząd Główny KPK pod przewodnictwem mec. Kazimierza Bielskiego ponowił starania w nawiązywaniu kontaktów z organizacjami krajowymi Polonii na świecie, w celu uzgodnienia ogólnoświatowego porozumienia organizacji polonijnych. Misję tą kontynuował w 1974 roku kolejny prezes KPK mec. Władysław Gertler, nawiązując bliższe kontakty z prezesem KPA mec. Alojzym Mazewskim. W rezultacie tych kontaktów w 1975 roku w listopadzie w Waszyngtonie została zwołana Światowa Konferencja Polonii „Polonia 75”. Na konferencji wystąpiły reprezentacje 11 krajów w liczbie 56 delegatów. Jednogłośnie stwierdzono konieczność istnienia stałego światowego porozumienia Polonii. Kongresowi Polonii Kanadyjskiej powierzono zorganizowanie w 1978 światowego zjazdu Polonii pod nazwą „Polonia 78-Polonia Jutra”. Zdecydowano o powołaniu Komitetu Organizacyjnego Światowego Zjazdu Polonii Wolnego Świata.

W dniach 25-28 maja 1978 r. odbył się w Toronto I Światowy Zjazd Polonii Wolnego Świata. Uczestniczyło w nim 175 delegatów z 18 krajów, oraz organizacje o zasięgu światowym jak SPK, ZHP, Stowarzyszenie Lotników, Światowa Federacja Polek, koło b. Żołnierzy AK. Powołano do życia **Radę Koordynacyjną Polonii Wolnego Świata**. Przewodniczącym prezydium został prezes KPK mec. W. Gertler. Biuro Rady miało swoją siedzibę w Toronto do 2002 roku. Przewodniczącymi Rady byli kolejno przedstawiciele Kongresu Polonii

Kanadyjskiej mec. Władysław Gertler 1979-80, Jan Kaszuba 1980-86, inż. Stanisław Orłowski 1986-1994, mec. Marek Malicki 1994-2002. Do 2007 roku przewodniczącym Rady był mec. Les Kuczyński reprezentujący Kongres Polonii Amerykańskiej. Wraz z Jego niespodziewaną śmiercią nastąpiło pewne osłabienie aktywności Rady.

Nowy impuls do reaktywowania RPŚ pod koniec 2010 roku, zrodził się w Europejskiej Unii Wspólnot Polonijnych, organizacji kontynentalnej, skupiającej organizacje Polonii i Polaków w Europie i na Wschodzie. W 2011 r. powołano Komitet organizacyjny Zjazdu Polonii i Polaków z Zagranicy. Ostatni (III) taki Zjazd miał miejsce w 2007 roku w Warszawie. Nowopowstały Komitet postawił sobie za cel zwołanie IV Światowego Zjazdu Polonii i Polaków z Zagranicy w 2012 roku. Zjazd odbył się we wrześniu 2012 w Warszawie, i wśród wielu istotnych dla Polonii uchwał przyjęto wnioski o reaktywowaniu RPŚ i zwołaniu Zjazdu RPŚ. Zjazd reaktywujący Radę Polonii Świata odbył się w listopadzie 2013 w Pułtusku, z udziałem 65 delegatów z 32 krajów.

Rola i zadania Rady Polonii Świata.

Na przestrzeni 1978 - 2013 Rada była inicjatorem wielu wydarzeń w życiu Polonii. Kolejne spotkania Rady i Polonii w 1984 w Londynie, w 1992 roku połączone z I Zjazdem Polonii i Polaków z Zagranicy w Krakowie, w 1995 r w Lublinie pod hasłem „Polskość niejedno ma imię”, w 1997 roku w Gdańsku „Gdańsk 97-Okno na świat-wczoraj, dziś i jutro”, 1998 w Budapeszcie „Opaszmy ziemskie kolisko”. Na zjeździe w Krakowie w 1992 roku Rada Koordynacyjna zmieniła nazwę na **Radę Polonii Świata**. Rada była aktywnie włączona w zorganizowanie w październiku 1990 roku w Rzymie przez Stowarzyszenie „Wspólnota Polska” Konferencji Kraj-Emigracja, spotkania przedstawicieli Polaków ze Wschodu, z Zachodu i z Kraju z udziałem przedstawicieli polonijnego Duchowieństwa. Połączone z prywatną audiencją u Ojca Świętego Jana Pawła II spotkanie, stało się symbolem połączenia Polonii i Polaków ze Wschodu z Rodakami w Kraju po przemianach 1989r. Rada była też inicjatorem kolejnych zjazdów Polonii i Polaków z Zagranicy. I Zjazd w 1992 roku w Krakowie, II Zjazd w 2001r. (Warszawa-Kraków-Pułtusk-Częstochowa), III Zjazd w 2007 roku w Warszawie i ostatni IV Zjazd w 2012 roku w Warszawie.

RPŚ odegrała ogromną rolę w koordynacji pomocy dla Polski poprzez kanały kościelne, w latach przynależności Polski do bloku sowieckiego. Była to też pomoc w okresach klęsk żywiołowych, (powodzie), pomoc polskiej opozycji, oraz już po 1989 roku, lobbing o włączenie Polski do NATO oraz pomoc gospodarcza dla Polski, negocjacje polskich długów. Jest to w dalszym ciągu napływająca pomoc bezpośrednio od organizacji polonijnych. Była to pomoc materialna i moralna. Przemiany w Polsce po 1989 wpłynęły na inne postrzeganie roli RPŚ. Nastąpił okres poszukiwania nowej roli RPŚ w zmienionych politycznych warunkach. Ogólnie cele i zadania RPŚ pozostały w swej istocie niezmienione, choć może zmieniły się priorytety.

Organizacyjnie, każdy kraj członkowski Rady jest reprezentowany przez 2 delegatów, z wyjątkiem Stanów Zjednoczonych reprezentowanych przez 12 delegatów, Kanady 5 i Niemiec 3. Ponadto po 2 delegatów mają organizacje o zasięgu światowym, jak SPK, ZHP, Światowa Federacja Polek, USOPAL, EUWP. Prezydium Rady liczy 12 osób z przewodniczącym i dwoma wiceprzewodniczącymi.

RPŚ jest porozumieniem organizacji polonijnych na świecie, zjednoczonych w swoich celach i zadaniach, wynikających z szeroko rozumianego interesu Narodu Polskiego.

Jej cele, niezależnie od zmienionej sytuacji politycznej w Polsce pozostają podobne i obejmują:

- koordynację współpracy organizacji członkowskich Rady oraz integrację środowisk Polonii i Polaków na całym świecie a także pomoc mniejszym skupiskom polonijnym,
- propagowanie i obronę dobrego imienia Polski i Polaków,
- występowanie w imieniu zrzeszonej Polonii i reprezentacja wobec władz RP,
- promowanie spraw polskich i polonijnych na arenie międzynarodowej,
- promowanie spraw polskich mniejszości narodowych i obrona ich interesów,
- zachowanie polskiego dziedzictwa i kultury,
- promowanie i zachowanie języka polskiego w krajach osiedlenia,

Szczególne miejsce, zwłaszcza w obecnej sytuacji politycznej na świecie zajmuje zagadnienie - **propagowanie i obrona dobrego imienia Polski i Polaków.**

Ta szczególna rola Polonii w tym zakresie, wynika z możliwości oddziaływania i obrony interesów Polski i Polaków poprzez kontakty i pozycje w krajach osiedlenia.

Zjednoczona Polonia może być istotnym elementem polskiej polityki międzynarodowej i polskiej polityki wizerunkowej.

Polonia we współpracy z polskimi placówkami dyplomatycznymi, z polskimi instytucjami jak choćby Instytut Pamięci Narodowej, może zrobić i robi dużo w kształtowaniu właściwego wizerunku Polski i Polaków, poprzez:

- Propagowanie osiągnięć Polski i Polaków,
- Odkłamywanie historii narodu polskiego, zapobieganie fałszerstwom,
- Obronę dobrego imienia Polaków i Polski,

W obecnej kadencji Rady rozpoczęto proces powoływania Komisji Obrony Dobrego Imienia Polski i Polaków w wielu krajach członkowskich Rady, korzystając z doświadczeń Kongresu Polonii Kanadyjskiej.

(polecam www.kpk-toronto.org).

Potrzebne jest podejście systemowe do zagadnień Obrony, obejmujące szeroko rozumiane media, publikacje, system edukacji i przemysł rozrywki w poszczególnych krajach.

Potrzebna jest stymulowana przez władze RP, właściwa, zgodna z polską Racją Stanu polityka historyczna, której celem jest budowanie wśród Polaków pamięci historycznej, będącej podstawą wychowania i kształtowania patriotycznych postaw społeczeństwa.

Naszym nadrzędnym celem jest ***Pomyślność Polski i Polaków***. Chcemy, aby Polska była krajem rozwijającym się i szanowanym na całym świecie.

Współpracujemy ze wszystkimi, którzy podzielają naszą wizję i cele nakreślone przez Zjazdy Rady Polonii Świata, przez Polonię i Polaków z Zagranicy.

Przewodniczący Rady Polonii Świata

Mgr inż. Jan Cytowski

Toronto, październik 2014 r.

